

Lausunto Lukiokoulutuksen yleisiä valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa valmistelevan työryhmän ehdotuksesta

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry – myöhemmin tässä lausunnossa AMKE - toteaa tiivistettynä lausuntonaan seuraavaa.

Lukiokoulutus tarvitsee vahvaa kehittämissuuntaa ja –toimia. Tämä edellyttää lukiokoulutuksen selkeää uudistumista ja toisaalta yleissivistyksen määrittelyä entistä enemmän mm. taitojen oppimiseen. Lukiokoulutusta on kehitettävä selkeästi valmiuksien antajana korkea-asteen opintoihin sekä toisaalta omana toisen asteen koulutusmuotonaan. Lukiokoulutuksen rooli pelkästään perusopetuksen jatkeena tulee olla vähenevä. Erillisten oppiaineiden rooli ja painotukset eri oppiaineiden kesken ovat osa tällaisen kehitystyön lopputulosta.

Lukiokoulutuksen tähtäimenä tulee olla nykyistä selkeämmin myös korkea-asteen opintojen jälkeinen työelämä.

Yksioikoinen koulutusajattelu, jossa maamme yleissivistys perustuu lähinnä ainoastaan lukiokoulutuksen oppiaineisiin, ei ole sivistynyttä. Kädentaidot ja ammattiosaaminen eri muodoissaan ovat sivistävät ihmistä tietopohjaisen osaamisen ohella. Peruskouluopetuksen tehtävä on luoda oppilaille riittävä yleissivistyksen pohja. Se on avainasemassa jatkoipa opiskelija lukioon tai ammatilliseen koulutukseen.

Toisen asteen tutkintona lukiossa pitää jo suunnata opintoja niille aloille, jotka opiskelijaa kiinnostavat ja suuntaavat tulevaa ammatillista valintaa. Tällä tulee olla vaikutuksensa oppiainetarjonnassakin.

Maamme elinkeinoelämä tarvitsee vahvaa lukiokoulutusväylää korkea-asteen opintojen pohjaksi. Lukiokoulutuksen toimintamalleja tulee muuttaa. Tavoitteena tuleekin nykyistä painotetummin olla kansainvälisessä liike-elämässä tarvittava osaaminen ja sen pohjustaminen jo lukiokoulutuksessa nykyistä laajemmin. Tässä voivat olla hyvinä apuina sekä ammatillisen toisen asteen, että ammattikorkeakoulutuksen opintojen hyödyntäminen osana lukiokoulutustavoitteita.

Yhteistyö lukion ja ammatillisen koulutuksen kesken mm. opintotarjonnassa on mitä tärkeintä lukiokoulutuksenkin kehittämistyötä. Sama koskee lukion ja ammattikorkeakoulutuksen yhteyksiä.

AMKE pitää esitetyistä vaihtoehtoista pidämme lähtökohtaisesti vaihtoehtoa A parhaimpana. A vaihtoehto luottaa opiskelijoiden omaan aktiivisuuteen ja se vahvistaa opiskelumotivaatiota ja opiskelijoiden sitoutuneisuutta. Opettajistomme ja opinto-ohjaajiemme korkea ammattitaito ja osaaminen tukevat onnistumista A vaihtoehtoon toteuttamisessa. Ratkaisu vahvistaa ja korostaa opinto-ohjauksen merkitystä. Samalla se antaa tuen koko koulu ohjaa –ideologialle, jolloin entistä enemmän valinnaisuuden ohjaamisessa hyödynnetään aineenopettajien ja

ryhmänohjaajien osaamista ja näin ollen opinto-ohjaajien vastuu jatko-opintojen suunnittelussa vahvistuu. A vaihtoehto ei ole uhka yleissivistyksen vähenemiselle. Vastaavasti C-vaihtoehtoon yksi pakollinen kurssi kaikissa aineissa ei näkemyksemme mukaan yleissivistystä paljon lisää, pikemminkin se saattaa lisätä opintojen pirstaleisuutta. Nykyisellään pakollisia kursseja on 47 - 51 riippuen matematiikan laajuudesta ja lisäksi kaikkien pitää suorittaa 10 valtakunnallista syventävää kurssia. Vapaasti valittavia kursseja jää siten 14 - 18. Koska yo-kokeet ohjaavat vahvasti opiskelijoiden syventävien kurssien valintoja, jäävät esim. juuri lyhyet kielet helposti ensimmäisinä pois valittavien listalta. Kansainvälisyyden vahvistuessa opiskelijoille on taattava laaja ja monipuolinen kielivalikoima.

Lukiokoulutuksen tiivistäminen on syytä tehdä opiskelijalähtöisesti osana lukiokoulutuksen ydintavoitteita korkeasteen koulutuksen jälkeiseen ammattiuraan tähdittäessä. Nykyisessä opetussuunnitelmassa kurssien sisällöt on lähes kaikissa aineissa ylimitoitettu ja lisäksi opiskelijoiden osaamispohjassa on monilta osin toivomisen varaa, opiskelumotivaationkin olleessa osalla muutenkin kateissa. Olemme jo tilanteessa, että heikoimmat eivät pysy tahdissa mukana, tämä laskee ymmärrettävästi myös motivaatiota jatkaa. Aikuisille suunnattavan lukiokoulutuksen tavoitteet ja tuntijako näyttävät tarkoituksenmukaisilta. Samoin on tilanne myös maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän koulutuksen osalta. Yhtä kaikki lukiokoulutukseen on syytä rakentaa toimivat tuloksellisuusmittarit.

AMKE kannattaa esitetyistä vaihtoehtoista lukion oppiaineiden kehittämistä lähtökohtaisesti vaihtoehto A:n pohjalta.

Ammatillisen tutkinnon opiskelijoilla sekä vastaavasti lukio-opiskelijoilla tulee edelleen säilyä mahdollisuus valita opintoja lukiosta/amatillisesta koulutuksesta. Esimerkiksi kansainvälistymisen kokemuksia voidaan rakentaa yhteistyönä eri koulutusmuotojen kesken.

Lukiokoulutukseen on perusteltua rakentaa tuloksiin ja suoritteisiin perustuva oma tulosrahoitusjärjestelmänsä.

Lukion laajassa kehittämistyössä tulee arvioida ylioppilaskirjoitusten ja yliopistojen – yleensä korkeasteen - pääsykokeiden päällekkäisyyttä.

Helsingissä 7.2.2014

Johan Hahkala
toiminnanjohtaja
AMKE ry